

Strömstads Historieförening

Årgång 31 • Nummer 165 • Maj 2026

Rolf Lindqvist
1949 – 2026

Rolf Lindqvist har gått bort

Alltid älskad. Aldrig glömd. Så kan vi sammanfatta minnet av Rolf som avlidit efter en längre tids sjukdom.

När Rolf i oktober 1996 beslutade att bilda en historieförening hade man från början en handfull deltagare. Men SHF växte genom åren och är i dag en av Strömstads största och mest livaktiga sammanslutningar. Och det var med Rolfs energi som det hela tog fart. Han startade histo-

riska utflykter, månatliga möten med föreläsningar, Galärmarschen, teaterprojekt, ett föreningsblad i A5 som sen blev en riktig tidning, måndagscafé med mera. Det är svårt att förstå hur han orkade med vid sidan av arbetet som idrottslärare i Tanum.

Det är flera saker som karaktäriserade Rolf. Här är några:

Skapade Strömstads egna Historieförening

Hans stora sociala kompetens.

Att värna om familjen.

Hans känsla för fotbollen, särskilt BK Häcken, som hans pappa var med och grundade på Hisingen.

Hans snusdosa av märket Knox som alltid fanns i hans ficka.

Rolf inte bara grundade SHF, han var också mång-årig ordförande och nu senast adjungerad i styrelsen. Givetvis betyder hans frånfalle ett stort avbräck för föreningen. Men med de nya krafter som numera ingår i ledningen kommer SHF att fortsätta stärka den goda anda som har utvecklats genom åren. Rolf sa ofta själva hur nöjd han var med ledningens samarbete och drivkraft.

För sju år sedan fick Rolf en första cancerdiagnos. Men han var en kämpe och gav sig tusan på att behandlingarna skulle hjälpa. Och stundom såg det bättre ut. Så sent som nu i vår deltog Rolf med stort intresse i planeringen för det 30-årsjubileum vi skall ha i oktober. Men med nya metastaser blev cancer till slut övermäktig. Rolf avled på kvällen, lördag den 9 maj på sjukhuset Näl i kretsen av sin närmaste familj.

Det känns så fruktansvärt tomt att min närmaste vän inte längre finns. Men Rolf, hoppas att du nu får frid i din himmel och kan ägna dig åt ditt stora historieintresse.

Text: Åke Svanberg
Foto: Åke Sundemar

Så minns jag Rolf

Alltid väldigt positiv. Om det fanns kritik kom den alltid med en positiv knorr.

Vi stötte samman på Tjärnö på 70-talet. Fotbollen och vår gemensamma bakgrund i Göteborg gjorde att vi fick bra kontakt. Jag minns våra samtal och matcherna vi såg, bland annat med Häcken.

Strax efter det att Rolf dragit igång Historieföreningen frågade han om jag ville gå med och på så sätt utvecklades vår vänskap.

Uno Eklund

Jag minns Rolf, som den glada, generösa och varma person som alltid månade om sina medlemmar i Historieföreningen. Han fick oss att tro att vi betydde något för honom och för föreningen. Saknaden är stor! Jag minns honom med stor värme.

Bodil Kjellqvist

Strömstads
Historieförening
Södra Hamngatan 26
452 30 Strömstad

Redaktion

Kerstin Karlsson, mail:
kerstin.23111950@gmail.com,
Åke Svanberg, Kristina Bengtsson,
Stefan Kihlberg, Åke Sundemar.
Tomas Andersson

Ansvarig utgivare: Erland
Lundqvist

www.historieforeningen.se
www.facebook.com/historieforeningen

Foto omslag: Föreningens grundare Rolf Lindqvist som gick bort tidigare i maj. Foto Åke Sundemar.

Tryck och produktion

Nordbloms Trycksaker AB
Hamburgsund, 0525-332 84

Papper 130 gr silk

Styrelsen

Ordförande Erland Lundqvist
070-659 05 31
erlund59@gmail.com
Sekreterare Kristina Bengtsson
073-599 63 97
kristina.bengtsson1@telia.com
Kassör Bo Tångefjord
070-268 48 38
bo.tangefjord@telia.com

Ledamöter

Maud Pelas, Valeria Linc, Håkan Säreborn, Åke Svanberg, Tomas Andersson och Peter Dafteryd.

Suppleant
Kerstin Karlsson

Medlemsavgift

195 kr för år 2026 BG. 5371-5389

Antal medlemmar: 365
Antal nya medlemmar: 8

Så minns jag Rolf

Som mångårig medlem i SHF träffade jag Rolf vid många tillfällen och möttes alltid av ett leende och någon rolig kommentar – han var ju en riktig göteborgare i själ och hjärta.

Så småningom valdes jag in i styrelsen och då fick jag också känna Rolf som den goda ledare han var – innovativ, entusiastisk och alltid, alltid så positiv. Det var ett sant nöje att delta i styrelsemötena både då men även nu, för Rolfs anda lever verkligen kvar.

Rolf, det goda arvet skall vi göra allt för att förvalta så du lugnt kan skåda ner från din himmel med en god prilla under läppen! Vi ses!

Kristina Bengtsson

Rolf gjorde avtryck. Alltid positiva. Vi lärde känna varandra när han var min elev i historia.

En mer nyfiken elev kan ingen någonsin ha haft. Han brann för ämnet. Helt självklart var det Rolf som skulle bilda Strömstad historieförening.

Vi blev omedelbart goda vänner. Sprang inte ner dörrarna hos varandra, men uppskattade alltid varandras sällskap, och jag hela hans underbara familj.

Han fattas mig: skrattet, värmen, hjärtligheten. Hans pliriga varma blick kommer följa mig resten av livet.

Tomas Andersson

Mitt första möte med Rolf var 1975 när jag mellan mina studier arbetade som snickarlärling hos Josefs-Bygg. Där mötte jag en ung Rolf som var utbildad snickare. Mellan och även under arbetspassen blev det mycket roligt "tjöt".

Självklart var det fotboll det mest handlade om. Vi hade olika favoritlag som skulle gå upp till högsta divisionen. Stämningen som alltid med Rolf var glad och spjuveraktig. Även om jobbet var tungt var aldrig arbetsdagen tråkig.

Erland Lundqvist

Rolf och jag möttes under den tid han var ordförande i Strömstads Historieförening och jag var ordförande för Strömstads Hembygds- och Museiförening. Under den perioden träffade jag Rolf många gånger för att prata om gemensamma frågor för våra föreningar.

Jag mötte då en en pigg, energisk och social person med glimten i ögat. Det var enkelt och kul att ha kontakt och diskutera med Rolf. Jag vet att Rolfs engagemang för Strömstads Historieförening var outtröttligt och obestridligt. Hans insatser var oegennyttiga och av den sort som är helt avgörande för att det ideella föreningslivet skall fungera.

Rolfs bortgång innebär en stor förlust för föreningslivet i Strömstad.

Mailis Cavalli-Björkman
Före detta ordförande i
Strömstads Hembygds- och
Museiförening

Bild Sinisha

Solveig Gerdin-Ericson – till minne

Solveig Gerdin-Ericson har lämnat oss, men hennes avtryck i Strömstads Historieförening kommer att leva kvar. Många av oss minns henne som en engagerad och oerhört kunnig person, med ett sällsynt sinne för detaljer och ett minne som rymde både historia och mänskliga möten.

Jag lärde känna Solveig när hennes man Tord gått i pension och de tillsammans flyttade till Strömstad. Redan då blev det tydligt vilket brinnande engagemang hon bar med sig, inte minst för textilier och kulturhistoria. Hennes arbete vid Strömstads Museum, särskilt kring textila frågor, präglades av stor professionalism och djup kunskap.

Ett minnesvärt exempel på hennes kreativitet var utställningen om Strömstads caféer, där hon hjälpte till att lyfta fram stadens kafékultur – bland annat genom den särskilda kakan formad som en karolinerhatt.

Det var typiskt Solveig: omsorg om detaljerna, men alltid med ett berättande sammanhang.

Solveig var under omkring 30 år en självklar del av Strömstads Historieförening. Där minns vi henne som en uppskattad föredragshållare, men kanske allra främst som den skapande kraften bakom karolineruniformerna – uniformer som bars vid mottagandet av Kurirritten från Duved och de tidstypiska kläder som syddes inför Norra Bohusbanans 100års-jubileum 2003. De kom

också till användning i flera teaterföreställningar, där Solveigs historiska precision och känsla för autenticitet gav liv åt dåtiden. På teaterscenen gestaltade hon dessutom Selma Lagerlöf med stor inlevelse och självklarhet. "Vem ska väl gestalta Selma om inte en värmländska?" brukade hon säga.

Hennes minnen sträckte sig också långt bortom Strömstad. Med lysande klarhet kunde hon återge flygresan tillsammans med sin älskade Tord, när han hämtade och flög hem en De Havilland Dove från England till Sverige, med flera mellanlandningar i Västeuropa. Solveig var en människa som förenade kunskap och skaparglädje. Vi minns henne med tacksamhet för det hon gav till oss i Strömstads Historieförening.

Solveig, du är saknad!

[Peter Dafteryd](#)

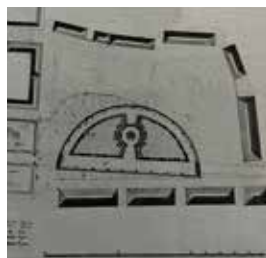
Stadsparken

Strax efter att köpings-
rättigheterna beviljats
fick Kettil Classon
Felterus 1668 ta fram
en första stadsplan.
På grund av topografin
var det svårt att skapa
räta gator och det enda
som blev verklighet
av Felterus ritning, var
placeringen av torget,
nuvarande Stadsparken.
Även på Johan Kemen-
sköldhs karta från 1695
finns detta torg tydligt
markerat.

KARL XII

Kungens andra besök i
Strömstad finns beskrivet
av flera källor. Han kom
ridande i in staden via
Kollekindsfjället och ned det
som idag heter Karlsgatan.
Vid hans ankomst till torget
genomförde grenadjärbatal-
jonen korum. Det var den 27
augusti 1717 och soldater-
na hade en dryg månad
tidigare försvarat Strömstad
i slaget mot danskarna.
Kungen hoppade av hästen
och knäböjde under bönen

”icke utan allas både för-
undran och glädje.” Efter att
ha samtalat med ett flertal
officerare, lämnade kungen
torget och begav sig hem
till sin värd, borgmästare
Kamp.

KÄLLVATTNET BLEV GRUN- DEN TILL HAVSKURORTEN

7 juli 1779 sände magistra-
ten i Strömstad en begä-
ran till Länsstyrelsen. Man
önskade undersökning av
vattenkvaliteten i de källor
som man funnit i stadens
utkanter. Länsstyrelsen
hänvisade till provinsialläka-
ren Johan Jacob Leyonmark
i Uddevalla. Han lämnade
ett snabbt godkännande
och den första brunnskuren
kunde genomföras redan i
augusti samma år.

Sommaren 1835 tillbringade
kronprins Oskar och hans fa-
milj sommaren i Strömstad.
Kronprinsessan Josefina av
Leuchtenberg påminns vi
fortfarande om vid större
högtider som till exempel
Nobelfirandet. Då brukar
man kunna höra att vår nu-
varande drottning burit det
Leuchtenbergska safirgarni-
tyret. Juveler som Josefina
ärvde efter sin syster.

Kronprinsen tog initiativ till
en finare kurortsmiljö. På
linjen från kyrkan ned till det
sydligaste badhuset, fanns
norrsidan av torget och det
nyuppförda societetshuset.

Här ritades nu en halvmå-
neformad park. Den rätta
linjen med trädallé gick
nu från kyrkporten, längs
parkens nordsida och ned
till södra hamnen. Kron-
prinsen föreslog också en
park vid Strömsvattnets
nordsida (nuvarande Kär-
leksudden), med en trädallé
in till staden. Dessutom
tyckte kronprinsen att man
borde anlägga en park på
Laholmen och slutligen
sammanknyta parkerna. På
så sätt kunde man prome-
nera i skugga, utan riskera
att vistas i solen, mellan
samtliga tre parker. Solbrän-
da blev ju endast de som
var tvungna att utföra fysiskt
arbete. Kurortsbesökarna
skulle helst vara vita som en
Alvedon i ansiktet. Anlägg-
andet av alléerna kom inte
till stånd förrän efter de
stora stadsbränderna 1876
och 1880. Först då byggdes
stenkajerna längs älven och
man kunde anlägga Norra
och Södra Hamngatan, samt
Norra och Södra Bergsga-
tan. I samband med detta
försvann Regeringsgatan
och Norra Långgatan korta-
des av till en bråkdel av sitt
ursprung.

1875

På kartan från 1875 ang-
es nuvarande torget som
Tullbryggan. Stadsparken
omnämns som Promenad-

plats och Gamla Torget.
Nya torget finns nu anlagt
på ytan framför nuvarande
Kaffedoppet, ner mot den
dåvarande sandstranden i
Bukten. Norra Långgatan lö-
per här helt ut på nuvarande
Oslovägen och anges som
Promenadplats.

1890

Kartan framtagen 1890
namnger nuvarande torget
som Ångbåtsbryggan. Nu
har Gamla torget försvunnit
som begrepp och namnet
är enbart Parken. Nya torget
ligger fortfarande mellan
Bukten och havet.

KALVHAGEN

Under ett antal år kallades
Stadsparken av strömstads-
borna för Kalvhagen. Det
finns två förklaringar till
namnet. Dels hölls det kre-
atursmarknad i Stadsparken
varje år i mitten av okto-
ber, men mer elaka tungor
hävdat att den troligare
anledningen var societetens
vandrande där under som-
rarna. Då var parken stängd
för allmänheten och endast
de som tillhörde societeten
och var havskurortsgäster
fick vistas där. Deras uppfö-
rande påminde enligt vissa
om kalvar på grönbeta.

Text: Peter Dafteryd
Foto: Valeria Linc

Var gick riksgränsen mellan Sverige och Norge

Var gränsen går mellan Bohuslän och Västergötland är inte alltid så lätt att avgöra. Detta fick de drygt 60 medlemmarna på aprilmötet erfara då de togs med på en tur utmed de gamla gränsmarkeringarna på Hisingen. Författaren Martin Ahlstedt har sedan ungdomsåren i Backa fascinerats över gränsfrågan. Han visste tidigt att hans skolväg korsade den tidigare riksgränsen mellan Sverige och Norge.

Två av öns socknar, Tuve och Lundby, tillhör sedan tidig medeltid Sverige och räknas därmed till Västergötland. Hur gränsen uppstod är det ingen som med bestämdhet vet. Enligt sagan skall kung-

arna Olav Haraldsson (den helige) och Olof Skötkonung ha spelat tärning om ön kring början av 1000-talet. Men troligare skedde gränsdragningen kring mitten av 1200-talet och Sverige fick en korridor ut i Västerhavet. Förhandlingarna leddes då av Birger jarl och Håkon IV Håkonsson.

ÖN I GRÄNSLANDET

2023 gav Martin ut boken Hisingen – ön i gränslandet. I denna tar han med läsaren på en vandring över ön på jakt efter spår av den gamla riksgränsen. På vissa platser, som exempelvis vid långröset på Skändlaberget, är den tydlig. Att Kvillen/Kvillebäcken utgjorde en gräns råder ingen tvekan. Men landskapet har förändrats över tid och därmed gränsen...

Ordförande Erland Lundqvist tackar Martin Ahlstedt för det intressanta föredraget.

Martins vandringar och kulturhistoriska utvecklingar vittnar om hur flyktig historien är. Vi som lever just NU tror att allt vi har omkring oss ska vara i evinnerlig tid. Men så är det inte. I ett naturområde som ligger mellan Volvos fabriksbyggnader löper en gränsmur mellan dagens Sverige och Norge, från ölstugan Tullens uteservering i Kvillan till Tullens uteservering i Kvillan. Tullens sitter man i Bohuslän och blickar ut över Västergötland.

Text: Tomas Andersson

Vårutflykt till Koster

Vädret visade sig från sin bästa sida och våren i sin spädaste grönska, när vi hälsades välkomna till ön av Dag Wersén. Dag upplevde Koster redan som barn och han har sedan nära följt utvecklingen genom åren. Han inledde med historisk exposé där både karl XII och Fredrik IV gjort sina visiter men bäst bevarad är Pehr Kalm, Linnés lärjunges iakttagelser om folket, biologin och det soliga klimatet.

OSTREA AQUACULTURE SWEDEN AB

Ostron var ju läckerheter som bara kungarna hade på matbordet i Sverige. År 2006 startade företaget med att odla vårt "platta" ostron, *Ostrea edulis* och företaget har idag etablerat

en omfattande produktion. Den invasibla arten *Ostrea gigas*, som tidigare motarbetades har numera en plats i förtegets utveckling. Sillen var en gång en av Sveriges största exportprodukter, vilket innebar internationella uppköpare på besök. Där föddes tanken på ett hotell av Julius Olsson, som år 1905 kunde öppna Pensionat Ekenäs. Sillkonjunkturen försvann dock men den begynnande turismen har räddat kvar pensionatet.

NATURUM

Efter ett fritt promenerande i det vackra värvädret bjöd Naturums Örjan Karlsson på en presentation av Kosterhavets nationalpark, som är ett tillsynsområde så stort som 640 kvadratkilometer med 6000 olika arter.

Vår ordförande Erland Lundqvist välkomnade Lars Tysklind, ordförande i Samförvaltning Norra Bohuslän. Samförvaltningen är ett demokratiskt projekt, där främst räkfiskarna och forskarna skapat ett system med detaljerade föreskrifter om utformning av trälarna med selekterande raster och fredade områden med mera. Upprättandet av Samförvaltningen gjordes i samband med bildandet av nationalparken och har sedan dess haft stor betydelse för fisket. Styrkan i det avtalet har i år visat sig i samband med att riksdagen beslutat om trålförbud men med tillägget att vissa undantag kan göras.

Text och foto.
Åke Sundemar

Persepolis – Iran

Inte mindre än fyra gånger manifesterar storkungen Shapur I (242-273) sina segrar över ärkefienden Rom. Bara ett stenkast från Persepolis, vid Na-qsh-e Rostam, knäböjer kejsar Filip Araben inför den segrande shahen, medan Shapur håller ett fast grepp om kejsar Valerianus I händer. Förnedrade, bedjande om nåd, kryper de romerska härskarna inför sin överman i öst.

Imperiet knakade i fogarna. Kejsare avlöste varandra i rasande takt. Legionerna utsåg sina egna tronpretendenter; inbördes strider samtidigt som det yttre trycket ökade. I Perserriket tog den sassanidiska

dynastin över år 224, där Shapur I, son till grundaren Adashir, drog segrande fram västerut. Antiokia och Duras Europos vid Eufrat erövrades. Först lyckades romarna göra kraftfullt motstånd. Men i ett slag år 260 utanför staden Edessa (Urfa) i nuvarande Turkiet, rullades den romerska fronten upp. Efter att ha besegrat tre romerska kejsare besegrades och tillintetgjordes nu en hel armé. Kejsare Valerianus togs till fånga, men också alla generaler och senatorer som varit närvarande vid platsen denna dag. Persiska källorna skriver att Rom förlorade 70 000 man, dödade eller bortförda i fångenskap.

TOTAL FÖRNEDRING

Förnedringen var total. I kedjor fördes kejsaren till

Persien. Han sägs ha dragits runt mellan städerna i det väldiga riket, visats upp och förnedrats. Händelsen fick det Romerska riket att skälva i grundvalarna. Vad som hände med Valerianus i fångenskapen har diskuterats allt sedan dess. Några källor säger att han flåddes levande, andra att han tvingades "svälja" smält guld. Men det kan ha varit så att han tillsammans med återstoden av armén skickades till staden Bishapur där de sattes in i olika byggprojekt. Vi vet inte med säkerhet. Men Rom fick kejsar Valerianus aldrig återse. Han dog i fångenskap.

[Tomas Andersson](#)

Släktcirkeln

Att söka sina rötter kan ske på olika sätt beroende på person och vad man söker. Jag förstod redan som barn att vi hade släktingar i USA, då vi fick julpaket med ris, kanel och presenter i spännande förpackningar.

Det var kusiner till min far, och min mor hade kontakt med en farbror, Axel. Axel var spännande för han hade försörjt sig som brottare under 1930-talet, då han var stor och stark som sin bror, min morfar. Tiden gick och kontakterna blev allt färre med åren och till sist insåg jag att om inte

På bilden syns Åke Sundemars farfar Emil tillsammans med sina bröder, Magni och Sven, framför fädernegården Gåsalycke, Urshults socken, dagen före avfärden till Amerika år 1903.

jag återupptog kontakterna så blir de förlorade för evigt. Där startade mitt intresse att finna mina rötter. Det har lett till släktträffar på båda sidor av Atlanten.

På SHF:s släktforskningscirkel finns det medlemmar, som kan hitta i programmen och därmed har jag kunnat gå vidare. Min fars kusin Manfred föddes i Väckelsång år 1915 och deltog i invasionen i Normandie på femte dagen. Han överlevde hela kriget men han fick betala ett högt mentalt pris. Vilken väg fick han vandra?

[Åke Sundemar](#)

Strömstads Historieförening firar 30 år

Hotell Laholmen
11 oktober 2026
kl. 18.00

Alla medlemmar är välkomna!

Förutom god mat så blir det musik med Markendals orkester, premiär för filmen SHF under 30 år

Anmälan sker genom att du som medlem betalar in 300 kronor till BG 5371-5389 skriv namn på inbetalningen.

Antalet platser är begränsad

Först till kvarn får biljetter senast anmälan sista sep. Antal platser är begränsat.

Sigtuna: äldsta staden, första mynten

Sigtuna vid Mälaren räknas som Sveriges äldsta stad och här startades också landets första myntprägling.

Det var Susanne de Barés som tog oss med till denna historiska plats på årsmötet den 4 mars. Stadens anor sträcker sig ända tillbaka till vikingatiden. Det var kung Erik Segersäll som grundade staden på 970-talet.

Susanne, som numera bor i Strömstad, har bott många år i Sigtuna. Hon kan verkligen sin historia om staden och kunde bland annat berätta att kungen ville kontrollera handeln och stärka sitt politiska innehav i området. Förutom en kungsgård byggdes små boningshus för allmogen. Knappt 400 personer bodde då i Sigtuna.

GATA FRÅN VIKINGATIDEN

Kung Erik lät anlägga en huvudgata med smala tomter på båda sidorna. Faktum är att en identisk sträckning fortfarande går genom Sigtuna cirka tusen år senare! Sigtuna ligger nära Arlanda flygplats och den internationella anknutningen fanns faktiskt tidigt.

Kung Eriks son Olof Skötkonung lät nämligen importera engelske myntmästare från London för prägling av silverpenningar. Arkeologiska fynd av stämplarna visar att myntverksamheten kom igång redan cirka 975. Mynten kunde vara fyrkantiga eller runda och hade kungens porträtt på ena sidan och ett kristet kors på den andra.

Olof Skötkonung expanderade verksamheten från sin bas i Sigtuna och under tidig medeltid byggdes sju kyrkor i staden vars ruiner fortfarande finns kvar.

NEDGÅNGEN BÖRJAR

Under 1300-talet började Sigtuna förlora sin ställning. Dels kom konkurrens från Stockholm som anlagts av Birger Jarl cirka 1250, dels

gjorde landhöjningen att Sigtunas läge blev sämre för sjöfart.

I dag är Sigtuna inriktat på många utbildningar inom bland annat turism och konferensverksamhet. Känt är också Sigtunaskolans humanistiska läroverk som hyst många betydande personer som elever, till exempel kung Carl XVI Gustaf, Olof Palme, Curt Nicolin, Povel Ramel samt flera i familjen Wallenberg.

Text: Åke Svanberg

Foto: Privat

Fakta:

Sigtuna etymologiskt kommer från fornordiska Siht som är en sänka eller ås och tuna som är en inhägnad eller gård. Det vill säga inhägnaderna vid sänkan/åsen.

SHF MÅR BRA!

*Bakre raden: Åke Svanberg, Tomas Andersson, Rolf Lindqvist, Erland Lundqvist, Håkan Särebro, Peter Dafteryd.
Nedre raden: Kristina Bengtsson, Valeria Linc, Maud Pelas.*

På årsmötet den 4 mars redogjordes för de sedvanliga handlingarna.

En kort sammanfattning blir: SHF mår bra. Ordföranden Erland Lundqvist gick igenom den imponerande verksamhet som gällt för det gångna året. Ett flertal månadsmöten, ett flertal styrelsemöten, ett flertal cafékvällar, tidningsutgivning, cirkelträffar, resor, utflykter med mera.

Det ekonomiska resultatet visade inkomster på 147 849 kr och kostnader på 139 831 kr, således en vinst på drygt 8 000 kr. Ett drygt 80-tal medlemmar hade slutit upp på mötet. Man kan fråga sig hur

många föreningar i Strömstad som kan uppvisa så stort intresse att komma på möten?...

Peter Dafteryd ledde mötet med sekreterare Kristina Bengtsson vid sin sida.

Planeringen för resten av det här året ligger klar och vi har även börjat fylla på 2027 års agenda. De olika valen följde valberedningens förslag och SHF:s styrelse redovisas på bild härintill. Vid fototillfället saknades Kerstin Karlsson och Bo Tångefjord.

Kassör Bo Tångefjord redogjorde för föreningens ekonomi.

Till revisorer valdes Stefan Meyer och Bengt-Åke Björk. Valberedningen består av Kjell Niberg, Åke Sundemar och Gert Karlsson.

Text: Åke Svanberg
Foto: Åke Sundemar

Bohuslänska maträtter från förr

Apropå ÄGGOST som det skrivits om i de senaste numren vill jag bidra med min erfarenhet av denna "Bohusläns landskapsrätt". Äggost var vanligt i södra Bohuslän runt om Kungälv, Tjörn och Orust. Däremot var den inte allmänt känd i norra Bohuslän där det lagades MÖLSKOST, som gjordes till olika kalas.

Min barndomskamrat Mariannes mamma Lilly Andersson, uppväxt på en bondgård i Ödsmål, var född 1922. Hon lärde mej att göra äggost i ungdomen. Och jag blev frälst med denna rätt som jag tillagat många, många gånger. Hon lärde mej att knepet med att få en lagom krämig äggost är att inte ha för bråttom utan den får ta sin tid. När man lagar mat så sätter man spisen på högsta värmen men äggosten skall tillagas med halv värme, det vill säga är det 6 enheter

Margareta Lundberg under en matmässa i Stadsparken.

på spisen så har man på endast 3:an hela tiden. Har man för hög värme och det går för fort så blir äggosten hård. Den skall vara len i sin konsistens. Den får absolut inte koka. Äggost har inte så mycket smak i sej själv men det är just lenheten som gör den så speciell. Och så har man god sylt eller bär till. Dessutom skall den ätas rumstempererad, det vill säga ta ut den ur kylskåpet ½ timma före måltiden.

FORMAR AV TRÄ

De första äggostformarna gjordes av trä som någon snickarkunnig tillverkade. Man skar ut fina mönster i trä som blev fint mönster på äggosten. Men dessa träformar är opraktiska att använda då de måste läggas i blöt ett dygn innan användning för att träet inte

skall spricka. Formarna är väldigt vackra som väggprydnader. Så småningom tillverkades äggostformar i bleckplåt. Dessa gick att köpa i välsorterade järnaffärer. Numera kan man köpa äggostformar i plast på Bohusläns museum i Uddevalle. Har man ingen äggostform kan man använda ett vanligt durkslag. Vasslan som blir restprodukt kan man använda i bröddegen eller till risgrynsgröten.

MÖLSKOST Min svärmor Andrea och svägerska Ruth gjorde ofta mölskost. Den tog väldigt lång tid att göra. De höll på i flera timmar. På statarlängan på Blomsholm hittade jag receptet som lyder:
9 liter mjölk, 4 dl grädde värmes till nära kokpunkten. 6 dl gräddfil, 1 liter filmjölk

hålles i och detta står på spisen många timmar tills det blir gryntigt. Viktigt att röra så att det inte bränner vid. 1-2 dl socker röres i på slutet. Lite vetemjöl utrört i mjölk till redning. Malen eller stött kardemumma läggs i. Färgen på mölskosten är grå-brun-aktig och ser inte så aptitlig ut och massan är klumpig. Smaken blir lite syrlig såsom mesost. Men för de som tycker om denna rätt är det en delikatess. Förr när det inte fanns gräddfil och filmjölk skar man med ättika.

KALVDANS Denna rätt tillagas av råmjölk, det vill säga den 1:a mjölken när kon har kalvat. Det är viktigt att veta om det är den allra 1:a mjölken eller därefter, då den 1:a mjölken måste spädas med vanlig mjölk för att inte bli för hård. Man blandar råmjölken med lite socker, eventuellt vaniljsocker och kardemumma. In i ugnen tills den stelnar, helst i vattenbad.

För många år sedan fick jag råmjölk av en bekant men hade ingen aning om hur jag skulle tillaga den. Jag frågade min svärmor och receptet jag fick löd så här: "det ska va tämligt varmt och så ska den stå inne tess den "flouwer" (flyger) ihob". Oftast är det svårt att få

recept av äldre personer för "det är en nypa här och en nypa där". Min farmor hade enbart vedspis och således kunde hon inte mäta värmen i ugnen. Men hon stack in näven och kände när det var lagom för sockerkaka eller "kage" (brödkaka). Tyvärr är det inte några som har kor runt om oss här i norra Bohuslän längre så det blir ingen kalvdans mer. Visserligen kan man göra kalvdans med tormmjölk men det blir inte alls detsamma.

RISGRYNSPUDDING När man har en rest av risgrynsgröt så kan man göra pudding av den. Man blandar ned 2 ägg och lite vaniljsocker och in i ugnen. På nolhötte-dialekt heter det "RESSPANNOST".

BRYNOST Denna görs på löpe som man köper på apotek. Löpen kommer från kons magar. Man värmer mjölk till 37 grader och håller i löpen. Då skär sej mjölken och bildar klumpar. Dessa klumpar tas upp med en hålslev och blandas med ägg och socker. Massan läggs i en form och stekes i ugnen. När brynosten har kallnat skär man skivor av den och steker dessa

på spisen i smör. Därefter lägger man skivorna på ett fat som ställs över kokande vatten. Detta görs för att brynosten skall bli lite seg i konsistensen. Lite socker ovanpå. Brynosten liknar den småländska ostkakan förutom att det inte är gräddade och mandel i.

Apropå den småländska ostkakan så har jag en bekant vars pappa kom från Småland. När han skulle fria så åkte han på motorcykel från Småland till Strömstad med en ostkaka på pakethållaren. Förmodligen ville han imponera på sina blivande svärföräldrar. Men svärföräldrarna blev inte så begeistrade över ostkakan. De tyckte det smakade som "resspannost" (risgrynspudding) och var väl inte så märkvärdigt. Friaren blev moloken då han hade införskaffat ostkaka med dyra ingredienser såsom gräddade och mandel och fraktat den helbehållen på pakethållaren den långa vägen. Men gifta blev dom i alla fall.

Margareta Lundberg

Carl August Hansson (1857-1906)

En gång var han en välkänd och aktad person i akademiska kretsar. Han satte Strömstad på den naturvetenskapliga kartan, inte bara den svenska utan även den europeiska. En gång kom vetenskapsmän långväga till Strömstad för att ta del av hans arbete och studera hans samling av uppstoppade djur och bevarade växter. Bara hans samling av uppstoppade fiskar lär ha varit den mest unika i hela Europa. Idag är nästan allt utplånat, till och med minnet av honom. En sak är i alla fall säker, han var och förblev en gåta för de flesta som en gång kände honom. Här följer berättelsen om "professor" August Hansson.

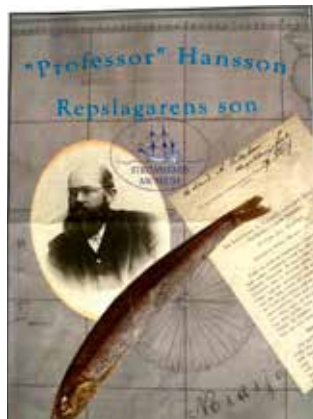
DEL 2

Doktor Cederström fick en idé: Han bad de som sökte Augusts hjälp om ett bidrag som han skulle förvalta och

som sedan skulle gå till en rejäl utbildning för pojken. De insamlade bidragen och en slant från den egna plånboken räckte för att sända August till Kristiania för att studera. En kurs i botanik samt en konservatorutbildning blev det.

Efter utbildningen kom han hem till Strömstad och travade åter fram och tillbaka längs faderns repslagarbana, men han var som förvandlad. Med lust och iver arbetade han som besatt. När hans insatser i repslagariet inte behövdes tog han extra lärartjänst. Han blev mentor för barn från de finare familjerna i staden och skrev artiklar som han sålde till tidningar och vetenskapliga magasin. Det var som hans liv fått mål och mening och han behövde pengar, mycket pengar.

Gick man in på hans rum i föräldrahuset på Norra Långgatan var det som att kliva in i en annan värld. Ingen i Strömstad hade sett eller ens hört talas om något likande. Stora välfyllda bokhyllor stod längs väggarna, högar av herbarier uteder

Fisken på omslaget är en ansjovis (*Engraulis encrasicolus*). Den hittades i en laxryssa vid Öddö den 22 augusti 1893. Den blev preparerad och insänd till Naturhistoriska Riksmuseet av Carl August Hansson.

golven. Mitt i rummet stod ett bastant skrivbord med anteckningar liggande högvis. De övriga borden var belamrade med burkar innehållande naturens alla underligheter.

"PITTORESK OREDA"

"I denna pittoreska oreda kunde bara en man med ett sant forskarhjärta finna behag" – skrev en veckotidning som kom på besök. En tid fanns det till och med en livslevande huggorm i rummet. På kvällarna när August satt djup försjunken över sitt arbete ringlade sig ormen upp och lade sig över nacken som en halsduk. Där fann den värme och ro och

SOMMARMÖTEN

verkade trivas med att se på vad hans husbonde så ihärdigt arbetade med. På natten kunde den ta sig upp i sängen för att söka värme under de kyliga vinternätterna. Vågade man vara nyfiken och se närmare på det som fanns på skrivbordet skulle man hitta en burk med havsvatten och sillrom som han hämtat från fiskebåtarna vid Södra Hamnen. Bredvid låg anteckningar noggrant förda med små teckningar om hur dessa romkorn utvecklades från dag till dag. August började nu uppmärksammas inom den akademiska världen. År 1887 får han uppdrag av Naturhistoriska Riksmuseet att sända in exemplar av djur och fiskar från Strömstadstrakten. Han förekommer rätt flitigt i inventarieförteckningarna. Under detta arbete lämnar han 1887 en gråsej och på en bifogad lapp nämner han att den är tagen vid ett korallrev utanför Strömstad. Att det ska finnas ett sådant rev är något som bekräftas först 2008.

Källa: Ulf Hansson

De traditionella mötena under sommaren inleder vi på Friluftsmuseet i Strömstad Samling vid begravningsbyrån onsdag den 3 juni kl. 18.00. Vi promenerar genom Strömsdalen under ledning av Bengt Karlsson som berättar om växtlighet.

Framme vid Friluftsmuseet bänkar vi oss och har möjlighet att köpa fika. Den 1 juli träffas vi på Blomsholm kl. 18.00 för att smaka på de fantastiska väfflorna. Alla SHF-medlemmar hjärtligt välkomna!

Styrelsen

Rundresa planeras i augusti

Höstutflykten den andra augusti blir en rundresa i Strömstad och Tanum. Besök görs i Veteranbilhallen, Vik, på Kragenäs station och Seläters hembygdsförening Deltagarna samlas vid Strömstads museum klockan 14 för avresa till Vik med privata bilar.

På Vik guidar Steven Zettergren bland de fina 50- och 60-talsbilarna. Efter guidningen blir det lagom att ta fram den medhavda kaffekorgen. Vi åker därefter vidare till

Kragenäs station för att bese en av Bohusbanans mest intakta stationer, från invigningsåret 1903. Här finns biljettluckor, väntsal, postboxar och godsintämning i samma skick som vid invigningen.

Dagen avslutas med ett besök hos Seläters hembygdsförening där Lina Magnussen visar museet. Där finns också chans till en kaffekopp med tilltugg efter visningen.

Välkommen till en trevlig eftermiddag önskar Resegruppen. PS! Medtag kaffekorg

Titel: Till min bror - en roman om
Dan Anderssons syster Anna
Författare: Frida Arwen Rosesund
Utgiven: Mörkersdottir förlag, 2025

Till min bror – Frida Arwen Rosesund

”Till min bror” av Frida Arwen Rosesund är en stillsam och berörande roman om syskonskap, minnen och sorgen efter en älskad bror. Här får vi möta Anna Andersson, syster till poeten Dan Andersson, och följa hennes liv och tankar – bortom broderns kändisskap. Berättelsen är uppbyggd som ett inre samtal där Anna vänder sig direkt till Dan. Det greppet skapar en nära och personlig ton, som gör att relationen mellan syskonen känns levande och trovärdig. Mellan dem finns både vänskap, värme och ömsesidigt förtroende. Vi följer Anna från barndomen i Dalarna och vidare genom livet. Uppväxtskildringen är fylld av natur, vardagsliv och tidens föreställningar, samtidigt som romanen berättar om ett samhälle i förändring. Dan uppmuntrar sin syster att tänka större och hitta sin egen väg. Titeln ”Till min bror” syftar på den dikt Anna skrev efter att Dan dog 1920, bara 32 år gammal. Dikten är ett

svar på hans välkända Till min syster, som han gav henne i present och som senare blev vida spridd. Annas dikt däremot har länge varit okänd. Med hjälp av brev och dokumentärt material har Frida Arwen Rosesund skapat en varsam och inkännande roman där Anna står i centrum. Språket är lågmält och poetiskt utan att ta över, och helheten blir en berättelse om kärlek, förlust och det som lever vidare. Ett fint boktips för dig som uppskattar lugna romaner med historisk förankring och som stannar kvar.

[Linda Oderbrant, Strömstads
stadsbibliotek](#)

Barnen signalerar okej med tummen upp.

Okej eller OK

Detta är ett av världens vanligaste ord/uttryck. Som vi alla vet betyder det helt enkelt ja eller allt i sin ordning. Ordets ursprung är lite av en gåta. Här är några vanliga teorier:

1. I Boston i USA var det på 1830-talet populärt att medvetet felstava ord. ”All correct” skrevs i en tidning ”Oll Korrekt” för skojs skull och förkortningen OK fick spridning i olika texter.

2. I USA fanns på 1800-talet många tyska emigranter som arbetade i tryckeribranschen. De använde signaturen OK (tyskans Ohne Korrektur) som då stod för ingen anmärkning eller godkänt.

Det finns mängder med olika stavningar på okej. Oavsett teori kan vi slå fast att kärt barn har många namn, okej!

[Text: Åke Svanberg](#)

SHF FÖR TIO ÅR SEDAN

I SHF-tidningen för tio år sedan kunde vi bland annat läsa:

Föredrag av Stig Fredrikson om "Vad rör sig i Putins hjärna".

Cirkeln "så formades staden" inne på slutvarvet.

Marianne Teuber var Profil.

"För fulla segel" Solveig Åsland berättar om en fullriggare.

Herman Lindqvist ger klartecken som föredragshållare i september.

Inbjudan till resa i Falbygden.

Eero ensam flyktning från Finland.

Dags att boka Galärmar-schen.

Ny studiecirkel om arkeologi.

Text: Åke som spanade i läggen

VÅRA SPONSORER

Strömstads historieförening är tacksam över att ha företagssponsorer som bidrar till att vi kan hålla hög kvalitet på våra föredrag och vår tidning. En liten uppmaning till oss medlemmar är att vi alla uppmärksammar företagssponsorerna

när vi träffar eller köper någon tjänst av de i tidningen namngivna sponsorerna. Det är medlemsavgifterna och sponsring som är föreningens inkomstkällor.

CAFEVÄRDAR 2026

25 maj	Anki Rickenbreg
070 230 1760
1 jun	Bosse Tångefjord
070 659 0531
17 Aug	Erland Lundqvist
070 659 0531
24 Aug	Håkan Säreborn
072 368 4161
31 Aug	Valeria Linc
073 042 7813
7 Sep	Nils Modig
073 690 8753
14 Sep	Bo Tångefjord
070 659 0531
21 Sep	Tove Skoog
070 991 7191
28 Sep	Kjell Niberg
070 263 4179
5 Okt	Kent Almqvist
070 558 7794
12 Okt	Jimmy Blomqvist
073 515 0018
19 Okt	Peter Dafteryd
070 252 9686
26 Okt	Maud Pelas
073 918 3181
2 Nov	Håkan Säreborn
072 368 4161
9 Nov	Valeria Linc
073 042 7813
16 Nov	Bo Tångefjord
070 659 0531
23 Nov	Kjell Niberg
070 263 4179
30 Nov	Tove Skoog
070 991 7191
7 Dec	Peter Dafteryd
070 252 9686

Reservation för eventuella ändringar!

KOMMANDE MÖTEN

UTFLYKT

STRÖMSDALEN/ FRILUFTSMUSEET

Samling vid västra ingången till Strömdalen

Onsdag 3 juni klockan 18.00

UTFLYKT MED SAMVARO

BLOMSHOLM

Våffelstugan öppen

Onsdag 5 juli klockan 18.00

UTFLYKT

BESÖK PÅ VIK, KRAGENÄS OCH SELÄTER

Söndag 2 augusti klockan 14.00

Samling vid Strömstads Museum

Arrangör: Resegruppen

MÅNADSMÖTE - FOLKETS HUS

Onsdag 2 september klockan 18.00

UTGRÄVNING SANDHEM

Arkeologer från Bohusläns museum

MÅNADSMÖTE - FOLKETS HUS

Onsdag 7 oktober klockan 18.00

NEDSLAG I STRÖMSTADS HISTORIA

Föreläsare: Peter Dafteryd

MÅNADSMÖTE - FOLKETS HUS

Onsdag 4 november klockan 18.00

GRÄNSEN SVERIGE/NORGE

Föreläsare: Lars Palm

VI SPONSRAR STRÖMSTADS HISTORIEFÖRENING

Stefan
Meyers
AB

KUST EVENT

Studieförbundet
Vuxenskolan

KONTORSHUSET.